

ГРАФІК

практичних та семінарських занять з навчальної дисципліни
«Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації»
для студентів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
заочна форма навчання
2023 - 2024 н.р.

Дати	Тема практичного або семінарського заняття. Завдання.
__.10 - __.10.2023	С. З. Теоретико-прикладні основи кримінально-правової кваліфікації. Колоквіум.
__.10 - __.10.2023	П. З. Кваліфікація кримінального правопорушення. Завдання № 1, 2, 3, 4.
__.10 - __.10.2023	П. З. Кваліфікація діяння, що не є кримінально протиправним, проте має кримінально-правове значення, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи. Завдання № 1, 2, 3.

Професор Ус О. В.

Тема 1.

Теоретико-прикладні основи кримінально-правової кваліфікації.

План

1. Кримінально-правова кваліфікація: поняття, основні характеристики, значення.

1.1. Кримінально-правова кваліфікація: поняття (ознаки), принципи та значення.

1.2. Види та суб'єкти кримінально-правової кваліфікації.

1.3. Підстава кримінально-правової кваліфікації: поняття, види, значення.

1.4. Етапи кримінально-правової кваліфікації.

1.5. Алгоритми кримінально-правової кваліфікації.

1.6. Правила кримінально-правової кваліфікації.

1.7. Формула кримінально-правової кваліфікації.

2. Колізія та конкуренція кримінально-правових норм при кримінально-правовій кваліфікації.

2.1. Колізія в кримінальному праві: поняття, види, значення для кримінально-правової кваліфікації.

2.1.1. Кримінально-правова кваліфікація при темпоральній колізії.

2.1.2. Кримінально-правова кваліфікація при просторовій колізії.

2.1.3. Кримінально-правова кваліфікація при ієрархічній колізії.

2.2. Конкуренція кримінально-правових норм: поняття, види, значення для кримінально-правової кваліфікації.

2.2.1. Кримінально-правова кваліфікація при конкуренції загальної та спеціальної кримінально-правових норм.

2.2.2. Кримінально-правова кваліфікація при конкуренції кримінально-правових норм, частини та цілого (норми-частини та норми-цілого).

2.2.3. Кримінально-правова кваліфікація при конкуренції спеціальних кримінально-правових норм.

3. Інтерпретаційна практика кримінально-правової кваліфікації. Зміна кримінально-правової кваліфікації. Кваліфікаційна помилка.

3.1. Тлумачення кримінального закону та кримінально-правова кваліфікація.

3.1.1. Судове тлумачення кримінального закону: поняття, види, значення.

3.1.2. Постанова Пленуму Верховного Суду України: правова природа та значення для кримінально-правової кваліфікації.

3.1.3. Постанови палати, об'єднаної палати, Великої палати Верховного Суду: правова природа та значення для кримінально-правової кваліфікації.

3.2. Зміна кримінально-правової кваліфікації.

3.2.1. Зміна кримінально-правової кваліфікації: поняття, види.

3.2.2. Зміна кримінально-правової кваліфікації у зв'язку з прийняттям нового кримінального закону.

3.2.3. Зміна кримінально-правової кваліфікації при зміні фактичних обставин кримінальної справи (провадження).

3.2.4. Зміна кримінально-правової кваліфікації у разі кваліфікаційної помилки.

3.3. Кваліфікаційна помилка.

3.3.1. Поняття та види кваліфікаційної помилки.

3.3.2. Причини кваліфікаційної помилки.

3.3.3. Виявлення та усунення кваліфікаційної помилки на різних стадіях кримінального провадження.

3.3.4. Запобігання кваліфікаційній помилці.

Список рекомендованої літератури:

Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції / О. В. Ус. – Харків : Право, 2018. – 368 с.

Us O. V. Constitutional principles of qualification of crimes in Ukraine / O.V. Us // Európska tradícia v medzinárodnom práve: uplatňovanie ľudských práv : zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, 6. – 7. máj 2016. – Bratislava, 2016. – С. 181-184.

Us O. V. Rules of criminal and legal estimation of committed act // «Legea si Viata». – 2018. – № 7/2. – С. 99-102.

Us O. V. Stages (periods) of qualification of crimes // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». – 2018. – Вип. 50. – Т. 2. – С. 99-102.

Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посіб. Харків : Право, 2017. 144 с.

Кваліфікація за ознаками складу злочину (аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України): практ. посібн. / кер. кол. уклад. Ю. В. Гродецький. – Харків : «Точка», 2011. – 131 с.

Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін. ; за ред. М. І. Панова. – Харків : Право, 2016. – 356 с.

Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко. – Київ : Алерта, 2013. – 320 с.

Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. / В. О. Навроцький. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.

Правила кримінально-правової кваліфікації у постановах Пленуму Верховного Суду України: практ. посібн. / кер. кол. уклад. Ю. В. Гродецький. – Харків : Вид-во «Фінарт», 2012. – 196 с.

Ус О. В. Алгоритми кваліфікації в кримінальному праві // Прикарпатський юридичний вісник : збірник наук. праць. – 2021. – № 2 (37). – С. 91-95.

Ус О. В. Інтерпретаційна практика кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті // Актуальні проблеми законодавства України: пріоритетні напрямки його вдосконалення: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 жовт. 2014 р. – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2014. – С. 120-122.

Ус О. В. Кваліфікація в кримінальному праві України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого. Харків, 2020. – 46 с.

Ус О. В. Кваліфікація злочинів: сутність та поняття / О. В. Ус // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна – № 1106. Серія «Право». – Вип. № 17. – Х. : ХНУ, 2014. – С. 171-175.

Ус О. В. Кваліфікація злочину за конкуренції кримінально-правових норм, частини та цілого // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». – 2019. – Вип. 55. – Т. 2. – С. 110-114.

Ус О. В. Кваліфікація злочину при конкуренції загальної та спеціальної кримінально-правових норм // Jurnalul juridic national: teorie și practică. – 2019. – № 3 (37). – С. 136-140.

Ус О. В. Кваліфікація злочину при конкуренції спеціальних кримінально-правових норм // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». – 2019. – Вип. 56. – Т. 2. – С. 79-83.

Ус О. В. Конкуренція кримінально-правових норм під час кваліфікації злочину // Jurnalul juridic national: teorie și practică. – 2019. – № 2-1 (36). – С. 89-94.

Ус О. В. Критерії класифікацій та види кримінально-правової кваліфікації / О. В. Ус // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки». – Вип. 5. – 2015. – С. 15-19.

Ус О. В. Теоретичні та прикладні проблеми кваліфікації в кримінальному праві України : монографія / О. В. Ус. – Харків : Право, 2020. – 704 с.

Ус О. В. Формула кваліфікації в кримінальному праві // Право і суспільство. – 2021. – № 3. С. 128-137.

Тема 2.

Кваліфікація кримінального правопорушення.

План

1. Кваліфікація кримінального правопорушення: алгоритми та загальні правила кваліфікації кримінального правопорушення.

1.1. Кваліфікація кримінального правопорушення за елементами складу кримінального правопорушення.

1.2. Кваліфікація кримінального правопорушення у разі помилки суб'єкта кримінального правопорушення.

1.3. Кваліфікація кримінального правопорушення, передбаченого бланкетною диспозицією.

1.4. Кваліфікація кримінального правопорушення за наявності у нормі оціночної ознаки.

1.5. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого за наявності кваліфікуючих та (або) привілейованих ознак складу кримінального правопорушення.

2. Кваліфікація кримінального правопорушення: алгоритми та спеціальні правила кваліфікації кримінального правопорушення.

2.1. Кваліфікація незакінченого кримінального правопорушення.

2.2. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті.

2.3. Кваліфікація повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень.

Завдання.

1. Петрова шляхом підробки довідки про отриману заробітну плату за останні 6 місяців отримала в банку кредит на суму 100 тис. грн для купівлі автомобіля строком на 5 років. Однак купувати машину вона не стала і витратила отримані гроші на відпочинок за кордоном, де і залишилася нелегально проживати. Повертати гроші банку Петрова не збиралася.

В обвинувальному акті вчинене Петровою діяння було кваліфіковано за ч. 2 ст. 222 КК.

Надайте правильну кваліфікацію вчиненого Петровою кримінального правопорушення.

2. Ковтун, перебуваючи у другій черзі на спадок за законом, з метою отримання спадщини заздалегідь спланував позбавити життя чотирьох спадкоємців першої черги, але зі значним проміжком у часі між кожним вбивством, оскільки потерпілі проживали у різних містах та країнах. Свій намір йому вдалося реалізувати щодо трьох потерпілих, а під час замаху на життя останнього він був затриманий. Слідчий кваліфікував дії Ковтуна як три самостійні кримінальні правопорушення – умисні вбивства, а щодо четвертого епізоду – як замах на вбивство, вчинений особою, яка раніше вчинила умисне вбивство.

Дайте ґрунтовну відповідь, чи є підстави кваліфікувати вчинене як декілька самостійних кримінальних правопорушень (множинність вбивств) або як одиничне продовжуване кримінальне правопорушення.

3. Лунь, Ревега, Горнович та Синюта за ініціативи Тюрменка зорганізувалися в озброєне злочинне об'єднання з метою вчинення нападів на осіб, які займалися незаконним обігом наркотичних засобів. Відповідно до плану дій злочинного об'єднання Тюрменко повинен був знаходити об'єкти нападів (потерпілих). Лунь, підробивши службове посвідчення та спеціальний жетон поліцейського, повинен був видавати себе за останнього. Крім того, Лунь разом з Ревегаю повинні були безпосередньо вчиняти напади, а Горнович та Синюта повинні були забезпечити учасників злочинного об'єднання транспортом, а також збувати предмети, здобуті кримінально протиправним шляхом. За таким планом, розробленим Тюрменком, учасники злочинного

об'єднання здійснили напад на Савченка з метою заволодіння його майном, поєднаний із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень.

Кваліфікуйте діяння Луня, Ревеги, Горновича, Синюти та Тюрменка.

4. Маніхін, Куценко та Дробіт вирішили здійснити напад на відділення Ощадбанку. З цією метою Куценко у незнайомця, що повертався з зони проведення АТО, придбав декілька гранат РГД 5 та повідомив про це іншим спільникам. За день до запланованого нападу, під час збирання інформації про систему безпеки банку Маніхін, Куценко та Дробіт були затримані поліцією.

Як з'ясувалось з часом, спільники обговорювали також і напад на інше з відділень, а придбані Куценко гранати виявились муляжем.

Кваліфікуйте діяння Маніхіна, Куценка та Дробота.

Список рекомендованої літератури:

Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції / О. В. Ус. – Харків : Право, 2018. – 368 с.

Us O. V. Criminal and legal estimation of unfinished crime / O. V. Us // Прикарпатський юридичний вісник : збірник наук. праць. – 2018. – № 1 (22). – С. 197-201.

Us O. V. Qualification of unfinished crime / O. V. Us // зб. наук. праць «Актуальні проблеми держави і права». – 2018. – № 80. – С. 160-165.

Брич Л. П. Теоретичні засади розмежування складів злочинів : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Л. П. Брич; Львівський держ. ун-т внутр. справ. – Львів, 2014. – 34 с.

Бурдін В. М. Стадії вчинення злочину (кримінально-правове дослідження) / В. М. Бурдін. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 232 с.

Горностай А. В. Кримінальна відповідальність за замах на злочин / А. В. Горностай. – Х. : Юрайт, 2013. – 232 с.

Гродецький Ю. В. Добровільна відмова при співучасті : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Гродецький Юрій Васильович ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х. , 2002. – 20 с.

Демидова Л. М. Проблеми кримінально-правової відповідальності за заподіяння майнової шкоди в Україні (майнова шкода як злочинний наслідок): теорія, закон, практика / Л. М. Демидова. – Х. : Право, 2013. – С. 480-500, 552-563.

Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін. ; за ред. М. І. Панова. – Харків : Право, 2016. – 356 с.

Комаров О. Д. Фактична помилка в кримінальному праві України та її значення для кримінальної відповідальності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / О. Д. Комаров; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. – Харків, 2015. – 20 с.

Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко. – Київ : Алерта, 2013. – 320 с.

Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. / В. О. Навроцький. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.

Панов М. Кваліфікація злочинів при бланкетній диспозиції закону про кримінальну відповідальність / М. Панов, Н. Квасневська // Право України. – 2010. – № 9. – С. 47-55.

Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки : постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10> – Заголовок з екрана.

Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину у кримінальному праві / В. Я. Тацій. – Х. : Право, 2016. – 256 с.

Ус О. В. Кваліфікація злочину за ознаками об'єктивної сторони складу злочину. Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». 2017. Вип. 47. Т. 3. С. 101-106.

Ус О. В. Кваліфікація злочину за ознаками суб'єктивної сторони складу злочину. Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». 2018. Вип. 49. Т. 2. С. 130-136.

Ус О. В. Кваліфікація злочину, передбаченого бланкетною диспозицією. Право і суспільство. 2018. № 2. Ч. 2. С. 179-186.

Ус О. В. Кваліфікація злочину, склад якого містить оціночну ознаку. Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки». 2018. № 2. Т. 2. С. 63-67.

Ус О. В. Кримінально-правова оцінка вчиненого діяння за ознаками об'єкта складу злочину. Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». Вип. 41. Т. 2. 2016. С. 139-144.

Ус О. В. Кримінально-правова оцінка вчиненого діяння за ознаками суб'єкта складу злочину. International Scientific-Practical Conference Development of legal regulation in East Europe : experience of Poland and Ukraine : Conference Proceedings, January 27-28, 2017. Sandomierz. P. 174-177.

Ус О. В. Склад злочину як підстава кримінально-правової оцінки вчиненого діяння. Visegrad Journal on Human Rights. 2016. № 4/2. С. 196-201.

Ус О. В. Теоретичні та прикладні проблеми кваліфікації в кримінальному праві України : монографія / О. В. Ус. – Харків : Право, 2020. – 704 с.

Ус О. В. Характерні помилки при кваліфікації замаху на злочин / О. В. Ус // Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах: матеріали всеукр.

міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 серпн. 2016 р. – Запоріжжя : Класичний приватний ун-т, 2016. – С. 83-87.

Шевченко Е. В. Злочини з похідними наслідками. – Х. : Вид-во СПД ФО «Вапнярчук», 2005. – 214 с.

Тема 3.

Кваліфікація діяння, що не є кримінально протиправним, проте має кримінально-правове значення, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи

План

1. Кваліфікація діяння, що не є кримінально протиправним, проте має кримінально-правове значення.

1.1. Кваліфікація малозначного діяння.

1.2. Кваліфікація діяння, вчиненого особою, яка не є суб'єктом кримінального правопорушення.

1.3. Кваліфікація діяння, вчиненого за наявності обставини, що виключає кримінальну протиправність діяння.

2. Кваліфікація посткримінальної поведінки особи.

2.1. Кваліфікація позитивної посткримінальної поведінки особи.

2.2. Кваліфікація негативної посткримінальної поведінки особи.

Завдання

1. Раніше судимий за грабіж Гаркавенко, побачивши, що пасажирка тролейбусу захоплена читанням книги, витягнув з її сумочки гаманець, в якому знаходилися два жетони на метро, квитанції про сплату комунальних послуг та 27 гривень 35 копійок. Суд кваліфікував діяння Гаркавенка за ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 185 КК з урахуванням його попередньої судимості та негативної характеристики з місця проживання.

Чи правильне рішення прийняв суд? Якщо ні, то кваліфікуйте діяння, вчинене Гаркавенком.

2. На автобусній зупинці до Сіренка підійшли два молодих чоловіки і, погрожуючи кастетами, наказали віддати всі цінні речі та зняти одяг. Захищаючись, Сіренко дістав пістолет, який незаконно носив, і зробив кілька пострілів. Нападники втекли, проте пострілом випадково була поранена жінка, яка знаходилася поруч, в результаті чого їй було спричинено тяжке тілесне ушкодження.

Кваліфікуйте діяння Сіренка.

3. Воронов з метою охорони врожаю яблук встановив у саду вовчі капкани. В один з них потрапив сусідський хлопчик, якому були спричинені тяжкі тілесні ушкодження. Суд кваліфікував діяння Воронова як заподіяння шкоди при перевищенні меж необхідної оборони.

Чи правильне рішення прийняв суд. Якщо ні, то кваліфікуйте діяння, вчинене Вороновим. Обґрунтуйте рішення.

Список рекомендованої літератури:

Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції / О. В. Ус. – Харків : Право, 2018. – 368 с.

Баулин Ю. В. Обстоятельства, исключают преступность деяния / Ю. В. Баулин. – Х. : Основа, 1991. – 360 с.

Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін. ; за ред. М. І. Панова. – Харків : Право, 2016. – 356 с.

Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко. – Київ : Алерта, 2013. – 320 с.

Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. / В. О. Навроцький. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.

Ус О. В. Кваліфікація в кримінальному праві України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого. Харків, 2020. – 46 с.

Ус О. В. Теоретичні та прикладні проблеми кваліфікації в кримінальному праві України : монографія / О. В. Ус. – Харків : Право, 2020. – 704 с.